

Feri Lainšček

PENZION EVROPA

Parabola v 17. prizorih

Osebe: Ila, tudi Nova Veronika, begunka
Malkom Garam, tudi Pino Poggi, zvodnik
Ester, lastnica penziona Evropa
Travolta, klient

1. PRIZOR

Sprejemnica v penzionu Evropa.

Ila vstopi.

Prvič je v tem prostoru.

Vsemu je tuja in vse ji je tuje.

A čuti, da mora.

Pino se spusti po stopnicah.

Le za hip zdvomi, ali naj bi se bil povsem spustil.

Na slednji stopnici spet dvomi.

Zastane.

PINO: Če iščete koga? – tudi diskretnost je tu del tradicije! Naj gre za očeta, moža, brata, prijatelja – njih integriteta je za nas nekaj svetega. Če seveda ne naročijo drugače...

Ila ne dojame. Izvleče izza rokava listek, ga razgrne.

Pino pristopi.

PINO: Ste razumeli? – edino, če ne naročijo drugače! A drugače ni tu še nikdar nihče naročil; pa potemtakem nihče tudi danes.

ILA – *prebere z listka* – : Malkom... Malkom Garam?

Pino trzne, ji vzame listič, da bi ga pogledal.

Ila panično plane, mu listek spet iztrga, ga stisne v pest, se odmakne.

ILA: To je vse, kar imam... Vse, kar mi je še ostalo... Ga res ne poznate?

PINO: Prosim! – naj greva lepo po vrsti. To tukaj je javna hiša – vi pa očitno niste, kakor se nam tu kdaj pa kdaj dogaja. *Popadljivo.* Kdo ste? Kdo vam je dal ta listek? Še najbolj bi se zdelo, da ste ga nekje našli, zdaj pa se nekaj greste...

ILA: Ila sem.

PINO: Ila? Vem, da nisem še slišal o kaki Ili.

ILA: Niste – ampak ...?

PINO: Ne, ne, nikakor nisem ta Garam. Pino Poggi sem, gospa – gospodična ...

ILA: Malkom Garam naj je sin tiste starke, ki so ji v kanclagerju pojedli srce.

PINO: Pojedli srce?

ILA: Pojedli. Nič drugega pravzaprav ne vem.

PINO: Takole pojedli? *Pokaže k ustom.*

ILA: Tako. Tako se vendar jé. Ona pa, kot bi bila že slutila, je prejšnji večer dolgo tehtala; je z muko zbirala, kateri naj da to rešilno bil; to čudno upanje ...

Pokaže listek na dlani. Ne vem, čemu ga je dala ravno meni? Najverjetneje tega ne bom nikoli niti izdelala. Le želim si lahko, da bi bila tega vredna.

PINO: Reza ji je bilo ime?

ILA: *Prikima.* Reza.

PINO: Reza Garam.

ILA: *Prikima.* Garam.

PINO: Jaz pa sem Malkom Garam.

Pino seže po listku z naslovom.

Ila mu ga tokrat izroči.

Pino bere z lista.

Se ga dotakne z ustnicami.

PINO: In nobenega sporočila?

ILA: Jaz sem najverjetneje sporočilo. Zadnja sem, ki bi šla kdaj od doma. In sem skorajda zagotovo tudi zares zadnja. Na dan, ko so ji izdrli srce, se je tudi obroč dokončno sklenil. Vi pa stojite tu in me še zmeraj gledate, kot bi bilo vse le potegavščina.

PINO: Novice iz moje domovine niso bile nikoli na prvi strani. Le kako naj bi torej vedel, da je tako hudo?

ILA: Jaz pa sem si vas zamišljala kot nekoga, ki dan za dnem zahaja na Karitas in si vsaj s tem kupuje odpustke.

PINO: Smešno. Vsaj toliko let, kot ste vi na svetu, sem že od doma ...

ILA: Nikoli ne bom toliko zdoma, da bi za en sam las pozabila ...

PINO: Kaj pravzaprav hočete zdaj od mene?

ILA: Počutim se, kot da sem nekaj le postorila. Pa čeprav, vidim, sem se ves ta čas po nepotrebem počutila kot pismo. Čisto kot živo pismo – če vi to sploh lahko razumete? Zdaj pa ... *Mu vzame listek iz rok in ga zmečka.* Vem le, da nimam več nobenega drugega naslova. *Odvrže listek.*

Pino poskoči, pobere listek.

Ga spet razgrne, ga zlika na dlani.

PINO: Tako je torej to sranje.

2. PRIZOR

Ester zastane na vrhu stopnic.

ESTER: Pino!?

PINO: Tukaj sem, Ester.

ESTER: Sedim tam in te čakam, ki si šel samo pogledat.

PINO: Res se opravičujem, Ester.

Ester – *se spusti po stopnicah* – : Kdo je ta candra?

PINO: Preklete neprijetna zgodba.

Ester – *si ogleduje Ilo* – : Rekla bi, da je od daleč.

PINO: Zdaj mi bo pač malo lažje; pravi, da je najmlajša hči mojega mlajšega brata. *Ila se ne odzove ob laži.*

ESTER: Pravi?

PINO: Kako bi ga sicer tako zelo poznala? – pokojnega. Pa vse njegove? – pokojne. Sama si omenila zadnjič, da se menda tam tolčejo.

ESTER: Fju! Lepa bala!

PINO: *Vzdihne.* Lepa, lepa.

ESTER: In kaj boš storil – ko je, vidim, nisi še pravi čas zrinil preko praga?

PINO: Hja! Kaj bom storil? Mislil sem, da bi te vprašal. Pa potem nisem več tako mislil, ker sem zaslutil, kaj bi si zgovorila. A kaj ti sploh lahko veš o teh zadevah? – o krvi in koreninah.

ESTER: Gospod Poggi!?

PINO: Saj pravim – saj ne terjam, da se te to dotakne. Malo pa le lahko počakaš, da premislim. Natanko pred tridesetimi leti je nehala zame obstajati tista moja država. Zdaj pa je tudi dejansko ni več. Kaj, torej? Piķa – radirka. Nemara bi si bil lahko celo oddahnil. A človek je človek – in to, tule, je človek...

Ester nejevoljna zmajuje, odmahne.

PINO: Pa saj te ne gledam, da naj bi kaj rekla. A človek se vendarle vpraša: kam pa naj sploh gre, nesreča, če pa je moj naslov edino, kar ji je še ostalo? Nihče je, prosim, ki za povrh še ničesar nima...

ILA: Imam sebe.

ESTER: Fju!

ILA: In sem. Sem!

PINO: Kaj pa blebečeš, dete. Še sanja se ti ne, koliko je tu takih – pa kako vse to tu nas prav nič ne briga. Iz tistega kurjega očesa tam nekje, prosim –! Tisto vse tam, kar je kot prah na zemljevidu – vzameš tako in pihneš, pa je spet vse drugače. Kdo bi se za to menil – kdo bi se o tem brigal?

ESTER: Kaj boš torej napravil?

PINO: Vzel si bom čas in bom raje v miru presodil. Bratovo dete je – vsaj to si zasluži.

ESTER: Kaj pa ona? Nismo poceni hiša – ne potrebujemo tu strašila.

PINO: Čepi naj nekje in čaka.

ILA: Rada bi se umila.

ESTER: Ali zdaj vidiš!?

PINO – ILI – : Poslušaj – ne boš se umila! Niti ne upaj – o ničemer se še nisva zmenila.

ILA: Pa saj lahko tudi grem. Kar sem bila obljubila, sem izpolnila. Drugo je že povsem moja zadeva. *Se napoti.*

Pino steče za njo in jo zadrži.

PINO: Nikamor ne pojdeš, mala. Čepela boš tu lepo in čakala. Ja kaj se pa to pravi? Na tisoče pa jih prav ta hip na kolenih prosi.

ILA: Obljubila sem, da ne bom prosila.

PINO: Komu si to obljubila?

Ila molči.

ESTER: Pa kaj ne vidiš, da je nora?

Zacinglja zvonček.

3. PRIZOR

Pride Travolta, možakar z maniro stranke, ki pogosto prihaja.

Pozdravi s privzdignjenim klobukom, se rahlo prikloni.

Pino priskoči, mu pomaga sleči plašč in vzame klobuk.

TRAVOLTA – *poljubi Ester na roko* – : Cenjena gospa Ester... Verjemite mi, da nisem pozabil na rože, a tako lepih, kot so ta hip za vas zrasle v mojem srcu...

ESTER: Oj, ljubi gospod Travolta, kaj si vi vse ne zmisлите...

PINO: Naj dovolijo, gospod, da jih odpeljem v sobo...

Travolti uhaja pogled k Ili.

ESTER: Naša ljuba Veronika je danes že od jutra prav posebne volje. Kdo ve, ali ni ravno zaradi vas taka?

Travolta se zazre v Ilo.

TRAVOLTA: Niste mi še predstavili gospodične.

Ila se samo še obrne v stran.

Ester in Pino se skušata sporazumeti s pogledom.

TRAVOLTA: Naj mar ugibam? Nova je in zato sramežljiva... Čeravno – zdi se mi obenem tudi, da to o njej vendarle ne govori dovolj natančno. Ja... *Voha proti Ili.* Ja. Morda bi bil moral reči: Nova je in zato izbirčna. *Pristopi.* A ne vem, če bi to grajo mlada gospodična zmogla razumeti kot hvalo?

Ila se samo še obrača v stran.

Travolta prosi pri Pinu in Ester pomoči.

TRAVOLTA: Res bi si jo rad predstavil.

ESTER: V zadrego naju spravljate, gospod...

PINO: Kako naj vam pojasniva? Nismo se še povsem zmenili...

ILA – *vzkipi* – : O čem pa naj bi se bili sploh zmenili?

PINO: Saj pravim: se nismo! Res je to ena groza. *Travolti.* Dovolite, cenjeni gospod Travolta, da vas pospremim v sobo. Veronika vas čaka... *Ga povleče za komolec proti stopnicam.*

Travolta se mu iztrga.

TRAVOLTA: Dajte mi no že mir s to svojo Veroniko. Veronika pa Veronika pa Veronika! Če čaka – njeno je, da počaka. Le jaz pa sem tu – opozarjam – kakor se mi hoče! In imam po vseh teh letih navsezadnje že kakšno besedo.

ESTER: Ljubi moj... Seveda, da jo imate...

TRAVOLTA: No, prosim!? Pogajate se z madam, ki je vredna več, kot vse te vaše. Kaj naj rečem na to, ki sem stranka, kot da sem seveda na njeni strani? Ali pač, če že tako hočete, da bom lastnoročno primaknil, česar ji vi ne boste dali. Samo, potem – potem se bo pač vedelo...

Ila si zatiska ušesa z dlanema.

ILA: Dovolj! Nehajte, ker bom bruhala! Kaj mislite, da sem krava!? Preklete sluzaste svinje! *Pobegne.*

PINO: Ila?

Pino steče za njo.

4. PRIZOR

ESTER: Psica! *Travolti.* Res ne najdem besed, da bi se vam opravičila... Pino jo je nekje staknil in Pino jih bo še slišal zaradi tega...

TRAVOLTA: Pomirite se, gospa lastnica Ester. Ukazujem vam, da se zberete. In

me dobro poslušajte! Več kot samo prosim vas zdaj, da jo najdete in jo najamete! Poslušajte: prvič se je tu po res dolgih letih spet zganila kri in vi že morate vedeti, kaj mi to pomeni. *Šepeta*. Uredil bom celo tisto zadevo na mestni upravi – vso svojo komparativo bom zastavil, če mi s tem ustrezete.

ESTER – *šepeta* – : Šli boste k načelniku?

PINO: Šel.

ESTER: Res boste šli?

TRAVOLTA: Šel in uspel.

Travolta ji ponudi dlan.

Ester obotavlja seže vanjo.

Travolta ji poljubi roko.

TRAVOLTA: Hvala vam, gospa Ester – mnogokrat hvala. Dali ji boste, če bo le mogoče, Veronikino sobo. In vse ji boste dali. In vse bom jaz participiral.

ESTER – *Šepeta* – : Prikimavam, čeprav sem še zmeraj šokirana.

TRAVOLTA: Nekaj je v njej, zaradi česar se mi še zdaj ježi koža. Menil sem že, da ne bom nikoli doživel tega.

ESTER: Kdo ve, kaj vse nosi s sabo?

TRAVOLTA: Zdi se mi kot divja gos v mesečini.

ESTER: V resnici pa je begunka.

TRAVOLTA: Begunka?

ESTER: Ni še doumela, da nima izbire.

TRAVOLTA: Kje pa je ta njena vojna?

ESTER: Tudi, če bi mi povedala, bi že pozabila.

TRAVOLTA: Pa bi vendar morali misliti, da me lahko tudi to zanima. Z ničimer se ti bolj ne približajo dežele kot z ženskim vonjem. Z ničimer jim ne prideš bliže. Menite, da se mu res ne bo izmuznila? Bila bi to tragedija. Priložnost, ki jo uzreš prvič in zadnjič.

ESTER: Poslala vam bom glas, takoj ko bo v zvezi s tem kaj novega. In ves čas bom nosila v mislih, da tokrat sploh ne uživate v negotovosti.

TRAVOLTA: Oj, raje držite pesti! Držite pesti!

Travolta krčevito stiska pesti.

ESTER: Prav. Pa bom držala tudi pesti.

5. PRIZOR

SVETLA SOBA V PENZIONU EVROPA.

Pino in Ila sta bila pravkar vstopila.

Pino stopi k oknu in odgrne zaveso.

Ila si ogleduje sobo.

ILA: Lagali ste mi. Čez čas. Trdili ste, da to ni soba za tisto.

PINO: Vedela si, da lažem.

ILA: Vedela!? Pa kaj ste vi za človeka? Zdaj boste rekli celo, da sem že privolila. Kaka je spet to igra?

PINO: Poskrbel sem samo, da se bova lahko v miru zmenila. Vsa si še v mrtvem teku – vsa si še v eni sapi. A čas je, ko naj se ustaviš. Pogledaš na uro, se ozreš naokoli. Kak je to svet? In ljudje – kaki? Je sploh kje kdo, ki se zmeni zate? Je vsaj kak tak, da si mu lahko vsaj v nadlego? Prekleta!

ILA: Prišla sem do vas, ker je tako želela vaša pokojna mati. Zaradi nje sem prišla, ne zaradi sebe.

PINO: Prišla si, ker si bila prepričana, da ti bom pomagal.

ILA: Tudi o tem je bila, kot je videti, prepričana edinole vaša pokojna mati.

PINO: Ko pa ni vedela, reva, da boš tako predrzna . . .

ILA: Kakor tudi ni vedela, da delate v kupleraju . . .

Pino dvigne roko, se komajda unese, da je ne udari.

Ila se niti ne zgane.

PINO: Dobro. Zdaj vsaj vem, da si popolnoma slepa. *Čez čas.* A kaj naj napravim s tabo? Begunska taborišča so zdavnaj polna. Razumeš – polna! Če greš na ulico, te bodo izgnali. Ali raje celo zaklali. Kdo pa, misliš, so vsi tisti brezimni mrtvaki? Prekleto – !? Delo, ki ti ga edino lahko ponudim, pa se ti gabi. Kaj torej?

ILA: Dvoje rok imam . . . *Pokaže dlani.*

PINO: Koga pa tu zanimajo še ene take roke?

ILA: Ni je reči, ki je ne bi upala poprijeti. Pa naj so še tako moška dela.

PINO: Ni posla. Ni posla niti za domače, razumeš.

ILA: Tudi, če imam znanje?

PINO: Kakšno hudičevo znanje, dete – z neke tam pasje šole! Nikogar to tu nič ne briga. Tvoja pamet je tu vredna manj kot željna glava. Pa še pri tisti se tu pogleda, ali je tuja ali je naša. Celo gospa Ester te gotovo ne bi vzela, če ne bi oba z gospodom Travolto krepko zastavila zate.

Ila se sesede na posteljo.

ILA: Telo naj dam. Svoje golo telo naj prodajam? Je res to edino, kar še lahko zastavim?

PINO: Ljudje prodajajo kri. Prodajajo zobe, lase, ledvice – se tako pomalem razprodajo po delih. Pa kaj? Tu pa ostaneš cela.

ILA: Toda to ni pošteno. Človek sem kot vsak drug. Ne morete se kar tako zdaj zmeniti, da ni na tem svetu več prostora zame. Le kdo vam je dal to pravico? Domišljate si, da ste lahko namesto Boga. V resnici pa vas žene sam Zlodej. Prav tisti, ki se je že napil naše krvi in naših solza. Pa mu že zmeraj ni zadosti. Prav malo mu je, če nas je spravil na kolena. Kajti, on hoče, da obležimo na hrbtih. Da tako damo svoje duše. *Plane.* Toda mi jih ne damo! Ne damo!

PINO: Viš, pa si spet nora. Date ali ne date – .

ILA: Vsaj vi bi morali biti na naši strani.

PINO: Ni naše strani – kaj ne razumeš! Tebi se je pač nehala včeraj. Zame je ni bilo že pred davnimi leti. Tu pa tako in tako ni nikdar nihče vedel zanjo. In kaj boš torej zdaj s tem? Lezla boš naokoli in se boš drla, dokler te ne bo kdo pohodil. Potem pa boš rekla, da je bilo to vendarle spet herojsko dejanje. Le da ni žal več nikjer nikogar, ki bi ti dal medaljo. Daj, prosim!

ILA: Čemu mi potemtakem sploh želite pomagati?

PINO: Ker ti pač želim. Ker mi še lahko gre za človeka. Ker navsezadnje sploh nisi prva, ki sem jo pobral takole z ulice. Ker je bila ta sreča, da je bilo lahko to del nekega posla . . . Vse drugo, Ila, bi bil idealizem. Bi bila utopija. Skratka: moj klavirni konec.

ILA: Nočete torej verjeti, da se vas je z mano dotaknila materina roka. Da vam je s tem vendarle nekaj želela.

PINO: Tudi če verjamem. A kaj naj zdaj s tem? Kaj pa je vedela o vsem tem velikem svetu Reza Garam? Kaj sploh bi mi lahko ona takega prišepnila v to daljavo? Razen o svoji nesreči. Nemoči. Krivici. A spet – kaj naj zdaj s tem? Kaj misliš – kaj? Naj grem mar tjale do glavnega trga in se polijem z bencinom? Naj se zakurim, Malkom Garam? – v stoletju, ko so gorela cela mesta, ko so gorele države, pa se ni tu nihče zganil.

ILA: Lahko mi vsaj rečete, da vam ni vseeno.

PINO: Ne bom. Ker še o tem me ne bi prav razumela.

ILA: Prepričana sem, da ne bom zmogla.

PINO: Morda res ne boš – a potem več ne računaj name. Moja vest je zagotovo lahko mirna že zato, ker sem ti dal priložnost.

ILA: Rada bi se umila.

PINO: Zdaj se boš pač lahko umila.

6. PRIZOR

Pride Ester.

ESTER – PINU – : Si ji že priskrbel zdravniško spričevalo?

PINO: Doktor R. M. jih je podražil za celih petinštirideset odstotkov – pa nisem vedel.

ESTER: Saj podražitev zdaj plača Travolta.

PINO: Doktor R. M. mi je tudi sporočil, da skorajda ne bo šlo več brez vzorca krvi.

ESTER: Krv?

PINO: Videti je, da ga bodo zdaj zdaj povsem privili; ker na lepem na želi tvegati.

ESTER: Pa naj pač vzame tvojo.

PINO: Mojo?

ESTER: Res nimamo časa za te neumnosti. Kri pa je kri. Vajina je, praviš, celo ene barve.

PINO: Ester – ta šala je slaba. Veš, da ne bom za »te neumnosti« posojal krvi.

ESTER: Potem pač oprosti. Mene zanimajo le papirji.

Pino odide.

7. PRIZOR

Ester odpre omaro, v kateri visi perilo, halje in obleke.

ESTER – ILI – : Od danes ti bo ime Veronika. Svoje ime lahko, če želiš, tudi pozabiš.

ILA: Niste me niti vprašali, ali sem se odločila.

ESTER: Te niti ne mislim.

Ester vzame iz omare rumeno obleko, jo dvigne, si ogleduje obleko in Ilo.

Pospravi rumeno obleko v omaro, vzame zeleno.

ILA: Tudi se nisva zmenili, kaj pravzaprav terjate od mene? Pa kaj lahko jaz pričakujem...?

ESTER: No vidiš!? Prva si, ki je o tem že prvi dan vprašala. In to je že nekaj...

Ester dvigne zeleno obleko, si ogleduje Ilo.

Pospravi zeleno obleko nazaj v omaro, vzame belo.

ESTER: Si že spala z moškim?

ILA: Prosim?

ESTER: Če si že fukala?

Ila molči.

Ester pospravi belo obleko v omaro, vzame rdečo.

Pomeri Ili rdečo obleko ob telo.

ESTER: Samo z enim?

Ila odkima.

Ester potisne Ili rdečo obleko v naročje.

ESTER: No, vidiš. Držiš pa se kakor nuna.

Ila obstoji z obleko v naročju.

Ester išče v omari še rdeče perilo.

Ga meče na stol.

ILA: Samo z dvema . . . S Petjo samo enkrat . . . Tisti četrtek, po tem, sem ga zadnjič videla . . . Rekel je, da bo stopil samo doli, po prepečeneč in pašteto. Jaz pa sem vedela, da se mora ob tej uri zglasiti v enoti. Toda, tudi on je vedel, da ga sicer ne bi bila pustila. Zdaj pa – ali sva se res morala raziti z lažjo? Ali ne bi bilo morda bolj prav, če bi se takrat oklenila drug drugega . . .?

ESTER: Nehaj!

ILA: Zdaj se mi že zdi, da bi bilo. Zdaj. Vsaj kak dan več v življenju bi bila skupaj . . .

ESTER: Rekla sem, nehaj!

ILA: To pa je tudi nekaj – en tak dan v življenju . . .

Ester kľofutne Ilo.

Ila se vzdrami.

ILA: Petja je zdaj že mrtev, gospa!

ESTER: Ti pa si živa in še hočeš živeti! To tu ni mrtvašnica, ampak hiša radosti! Kaj torej še čakaš? Sleci te cunje. Oblekla boš gvant, ki so ga oblačile dame. Mnoge izmed njih so se še vračale k meni, tudi ko so bile že žene bankirjev. Celo moje zvezdice niso nikoli tajile svojih začetkov. Ti, ki boš zagotovo ostala niče, se pa tu nekaj kujaš. Rekla sem ti, da se sleci!

ILA: Bila sem že v službi, gospa. Nekaj čisto drugega sem bila . . .

ESTER: Rekla sem ti – ne bom več ponavljala!

Ester strga Ili obleko na prsih, tako da odpadejo gumbi.

Ila si pridrži obleko, si z dlanmi pokriva prsi.

ESTER: Le kaj si domišljaš, mala? Nazadnje te bom še prosila. Sem te mar vabila ali si sama prišla? Kaj nisi ostala, kjer si bila? Če je tam vse tako – . Pa se imejte pač – naj vam bo. Ne pa da lezete, lezete, lezete – potem pa kar tu nekaj terjate! Kot da smo vam kaj dolžni? Kot da smo vas sami hodili kdaj prosit? Prosim, no! Da nam boste zdaj tu likali pamet, kako je prav in kaj ne. Pa zraven še vihali nos. A niste prav vi tisti, ki niste znali živeti? Zdaj pa, da vam pripada še naše, ko ste že svoje zapacali in pohabili. S kako pravico, prosim? V imenu česa?

Ila izpusti obleko, da ji zdrzne k nogam.

Obstoji gola.

ESTER: Samo to je lahko med nama: plačala te bom, kolikor boš vredna. Sčasoma pa boš s to svojo divjo glavo tudi že dojela, da ti sploh sama ne določam cene.

Ester gre okoli Ile in si jo ogleda.

ESTER: Koliko si stara?

ILA: Sedemindvajset.

ESTER: Odslej jih boš dvajset. In to je že nekaj. Se boš znala sama nališpati?

ILA: Le kako ne bi vedela . . .?

ESTER: Prav. Poskusila boš . . . Ne maram temnih črt, s katerimi si nekatere od tam obrobijo veke . . . Tudi ne maram ličila na licih.

Ester vzame iz predala šminko, si našminka ustnice.

Zadovoljna se ogleda v ogledalu in si popravi frizuro.

Nato odide in zaklene za sabo.

8. PRIZOR

Ila steče do vrat, ugotovi, da so zapahnjena.

Se vrne.

ILA: Ta strah pred zaprtimi prostori. Zakaj se več ne zgane? Toliko let sem bila prepričana, da bom umrla, če me bodo kdaj zaprli. Tako živo sem si lahko to strašno smrt zamišljala. Celó mamó, se mi je zdelo, bi bila lahko izdala, samo da mi ne bi bilo treba za zapahe. Vse, vse, da bi že vnaprej izblebetala. Potem pa – ? Še v samici me ni več ogrozilo. Ni in ni se zganilo! Kakor bi bila celo fobija izpuhtela. Jaz pa sem se takrat prvič vprašala, ali sem jaz še jaz. Pa je bilo toliko drugih razlogov, zaradi katerih bi se najverjetneje morala to vprašati. Ampak – ne! Mene je zaskrbela ta nenadna odsotnost klavstrofobije. In še zdaj me to najbolj skrbi. A to pač ne more biti. Pa vendar. Ila!?

Gre do ogledala, se zazre vanj.

ILA: Si že fukala? Sem . . . Sem. Sem to jaz, ki je lahko to kar tako rekla? Pa koliko jih je prepričanih, da ne bi tega tako nikoli rekla. Koliko jih je bilo prepričanih. Njih. Nekih. O neki Ili. Zdaj pa – kot da jih ni več – ne njih nekih in ne Ile. In nas najverjetneje res ni. So samo še mrtvi in begunci. Oboji enako nemi. Brezčutni. Spremenjeni . . . Spremenjeni.

Si obleče rdečo obleko.

ILA: Veronika!? Si že fukala, Veronika? Daj, daj – kaj me zdaj tako bebasto gledaš? Seveda si! To je celo tvoja edina legitimacija. Brez tega te tako rekoč ne bi niti bilo. Ja, kaj si pa misliš, punca? Kaj si pa misliš . . . ? Kot da si sploh še lahko kaj mislim? Obljubila sem ji, da bom preživela. Še bolj sem to obljubila sebi. Zdelo se mi je tako samo po sebi umevno. Biti. Hoteti. Terjati ta svet tudi zase. Pa čeprav: s kako pravico, prosim? V imenu česa? Tisoč razlogov bi jim bilo mogoče ponuditi. A jim ne želim niti enega. Niti enega samega. Tako nevredni se mi zdaj zdijo. Tako nizkotni.

9. PRIZOR

Temna soba v penzionu Evropa.

Prideta Pino in Travolta.

Pino ima v rokah Travoltin klobuk in palico.

Travolta si spotoma sleče suknjič, ga izroči Pinu.

Pino vse to odloži na obešalnik.

TRAVOLTA: Ves ljubi dan sem bil v knjižnici. Odtrgali so me, šele ko so zapirali.

Res je to čista fantastika, ta zgodovinska usoda tega ljudstva. Morala je tam segati Božja roka. Morala. Česa takega si človek preprosto ne bi mogel zamisliti.

Morali bi se s tem seznaniti, gospod Pino . . .

PINO: Pravzaprav še zmeraj ne vem, o čem pravite.

TRAVOLTA: O njeni deželi vendar.

PINO: O njeni deželi?

TRAVOLTA: Še nobena me ni tako zmamila. Pri njej pa sem že na prvi pogled čutil, da je nekaj izjemnega. In nisem se zmotil – povem vam, dragi gospod Pino – niti malo se nisem motil: ni še bilo tu takega primerka!

PINO: Govorite o Ili?

TRAVOLTA: O novi Veroniki, kajpada, ki je, o tem sem prepričan, edina prava

Veronika. Povedal vam bom enkrat, ko bom utegnil, kaj vse ima ta žival zapisano v genih. A kaj me tako gledate?

PINO: Skušam vas razumeti, gospod.

TRAVOLTA: Barbarstva, klanja, zločini, posilstva, gotovo celo kanibalizem – kako ne razumete? Nova Veronika je otrok vsega tega. Zato je taka. Meso zla! Duša, ki se še ni dvignila od tal! Potenca, ki še ni poletela! Jaz pa edini, ki jo lahko razgrnem, grem vanjo, se dotikam svetov...

PINO: Ne zamerite mi, a meni se pač zdi, da pretiravate.

TRAVOLTA: Kaj pa vi, prosim, lahko veste o tem? Ste mi pripravili oblačila?

Travolta si odpenja gumbe na srjaci.

PINO: Niste mi, žal, še sporočili vaših današnjih želja.

TRAVOLTA: Da sem celo to pozabil? Pa sem imel vendar že od jutra v mislih. Že navsezgodaj mi je bilo povsem jasno. A saj tudi vi, gospod Pino, bi tokrat vendar lahko sami uganili. Saj ste doslej zmeraj uganili. Le kaj pa bi lahko izbral drugega? A?

Si sleče srjaco, si nato odpenja hlače.

PINO: Ste imeli morda v mislih svojo generalsko uniformo?

TRAVOLTA: Generalsko – kje pa! Popolna napaka. Le kako ste lahko danes tako čudno zmedeni? Vojska je v tem primeru vendar že svoje opravila! Dajte, dajte, prinesite že!

Si sleče hlače.

PINO: Se opravičujem, ampak – imate morda v mislih svojo medicinsko opravo?

TRAVOLTA: Gospod Pino!? Da imate lahko tako slab dan! Nova Veronika vendar potrebuje pastirja! Le kako tega ne razumete? Le kako tega ne vidite?

Pino prinese iz omare z uniformami duhovniška oblačila.

PINO: Se opravičujem. Se res globoko opravičujem.

Travolta se oblači v duhovnika.

TRAVOLTA: To je vendar edino, pred čemer je še lahko negotova. Kar jo morda lahko vsaj malo zdrzne. Jo vsaj preseneti... Moja Nova Veronika! Dete, ki ga bom skušal prepričati, da je lahko tudi ona Božji otrok. Si morete misliti – tudi ona. A ni edino to tisti posebni dar? Tista čudežna milost? Kaj pravite, a? Dajte, dajte, zmeraj ste rekli kaj zabavnega...

PINO: Že ves dan me boli glava.

TRAVOLTA: Lahko vas na hitro spovem, če želite?

PINO: Res se opravičujem, ampak res me zdeluje.

TRAVOLTA: Vseeno pa to ne pomeni, da smete tudi meni pokvariti noč. Je moja Nova Veronika že na spregled? Škoda je danes z vami zapravljeni čas.

PINO: Seveda, seveda...

Pino vzame iz žepa zvonček.

Odpre vrata in nekajkrat pozvoni skozi njega.

Travolta si popravi mašniško oblačilo, se prekriža, sklene roke k molitvi in potihem moli.

10. PRIZOR

Ila vstopi.

Oblečena je v rdečo obleko in že nališpana.

Travolta je še zmeraj obrnjen s hrbtom.

Sklanja glavo in moli.

PINO – ILI – : Gospod Travolta je nocoj neke posebne volje. Prosim vas, ljuba madam Nova Veronika, da to upoštevate.

Pino pokaže Ili s prstom ob sencih, da je Travolta prismuknjen.

ILA: Kako: naj to upoštevam? Tako se pač nismo zmenili.

PINO: Nikoli se o ničemer ne zmenimo, madam. *Šepeta.* Pa saj je vendar samo igra.

ILA: Res ne razumem tega . . .

PINO: Saj ti tudi ni treba. Si boš že kaj zmisllila. Potem bo pa že tako jutro.

ILA: Jutro?

Travolta, ne da bi se obrnil, udari z ного.

TRAVOLTA: Se boste že enkrat spravili vstran! Prekleti trot!

PINO: Seveda, seveda . . .

Pino se napoti.

Ila namerava za njim.

Pino jo zrine nazaj v sobo in zapre za sabo.

11. PRIZOR

Travolta se počasi obrne k Ili, jo blagoslovi s križem.

TRAVOLTA: Kaj te je privedlo k pastirju, dete? Kaj te tišči, otrok moj?

Ila negibna molči.

TRAVOLTA: Preglej moči svoje duše: spomin, pamet, voljo. Preglej svoje telesne čute: oči, jezik, roke – dokler je še čas. Katera tvoja dušna moč in kateri telesni čut je še čist? Premisli. Dobro premisli. In vedi: kar bi grešnik najraje zapustil, prav to mora zmeraj s sabo vzeti. To pa so grehi. Grehi!

ILA: Povsem neokusno se mi zdi to . . .

TRAVOLTA: Opozarjam te, dete moje. Samo dve stezi peljeta v nebesa – steza nedolžnosti in steza pokore. A le kdo si, prosim, drzne reči, da bo šel tja gor po prvi? Po stezi nedolžnosti? Kdo?

ILA: Je res prav licemerstvo tisto, v čemer nameravate nocoj uživati?

TRAVOLTA: Licemerstvo?

ILA: Natanko to.

TRAVOLTA: Ja, glej jo, glej! Vedel sem, moja ljuba Nova Veronika, da boste zmogli veliko igro. A to je vendarle presenečenje. Veliko višje bova torej lahko zastavila – veliko višje, otrok moj. Se lahko celo vprašava o dvojnem namenu vseh stvari in reči, ki jih je Bog ustvaril na zemlji. Kajti, ustvaril jih je, seveda, da bi služile človeku. Mu bile v dobro. So mu tudi bile kajpada, dokler ni grešil. Potlej pa so v hipu zadobile tisti svoj drug pomen. Kakor je človek odrekel pokornost Stvarniku, tako so tudi one odrekle pokorščino človeku. Ali celo še huje – mnoge so mu celo v pokoro. Mnoge, premnoge, dete! Suša, povodnji, lakota, toča, bolezni – in pa seveda vojne! Vojne! Kaj pa naj mislimo, da so vojne drugega? Barbarstva, klanja, zločini, posilstva, celo kanibalizem – kaj je vse to?

ILA: Pokora?

TRAVOLTA: Pokora!

ILA: In kakopak sploh ni naključje, da ste za to pridigo izbrali ravno mene?

TRAVOLTA: Kdor veruje v Gospoda, ne verjame v naključja, dete.

ILA: Znano vam je torej, da bežim pred morijo.

TRAVOLTA: Kazen prvega greha ne zadene le prvih staršev, ampak tudi vse njih nesrečne otroke vse tja do konca sveta.

ILA: Sem torej pes taco moli! V resnici pa je to eno samo gabljivo sprenevedanje. Zakaj, zaboga, ne pridigate o tem raje sebi? Polastili ste se tega sveta, izvirnega greha pa kratkomalo ne vzamete nase. Kako šele kaj drugega – ? Zato pa je tudi tako.

TRAVOLTA: Ampak moja ljuba Nova Veronika – si res drznete tako govoriti s pastirjem?

ILA: Noben pastir niste. Temveč kurbir.

TRAVOLTA: O, to ste zelo lepo povedali. A ne boste me zmedli. Vi, vražje seme – ne boste! Na stežaj so vam odprta vrata pekla, a ne bom vam dovolil tja. V tem je vendar vse moje poslanstvo. Sami ste rekli: če padete vi, lahko padem tudi sam. Pa veste, kako je tam? Ali res veste, kako je tam? Ker tam, dete, je pamet potemnela. Volja v hudobiji otrpnila. Spomin pa ima vedno pred sabo zamujena dobra dela, storjene grehe, zgubljena nebesa. Srce tam ne čuti drugega kakor strah, jezo, obup. Oči ne vidijo drugega kakor strašne nakaze. Ušesa ne slišijo drugega razen obtožb... Ja! Ti, otrok moj, pa še kar in kar tiščiš tja. Namesto da bi se naposled zbral h kesanju. Premislil svoje malo človeško življenje. Poljubil edino roko, ki se ti še ponuja.

Travolta ponudi Ili roko za poljub.

Ila se odmakne.

ILA: Rada bi prej razumela, čemu vas vznemirja prav ta šema?

TRAVOLTA: Prepričan sem, da potrebuješ in iščeš tolažbe.

ILA: V resnici pa me že ves čas obtožujete. Le kako si lahko hkrati domišljate, da bom dobra z vami?

TRAVOLTA: Plačam te, da si dobra. Ti pa trmasto in trdovratno nočeš sprejeti svoje vloge.

ILA: Če pa ni vloga – kako ne dojamete? Dobro veste, da sem v resnici begunka.

TRAVOLTA: Zame si, prosim, Nova Veronika iz Penziona Evropa.

ILA: Pa vendar to ni vsa resnica. Nekje je še neka zanka?

TRAVOLTA: Potihem sem te želel učiti ponižnosti. Dati sem ti hotel to kot človeku.

ILA: Ponižen si lahko samo iz srca.

TRAVOLTA: Priznam – to je bila res napaka. A toliko bolj bi bilo dragoceno, če bi mi morda vendarle uspelo.

ILA: Tudi če že spet govorite kot župnik, je smešno. Ubili so mi očeta in mater, zaklali brata, požgali mesto – tega ne odpustim niti Bogu, kaj šele človeku. Vi pa si tu domišljate, naj hlinim ponižnost. Pred kom, prosim? Zakaj? Ker lahko tu nocoj prodam kos telesa in si zaslužim kos kruha? Obenem pa naj je to še nekaka milost. Prosim vas – milost!?

TRAVOLTA: Reciva raje miloščina. Brez Boga si bova zdajle še manj enakovredna...

Travolta si sleče duhovniško oblačilo.

TRAVOLTA: Kaj menite, kdo sem?

ILA: Kot da to kaj spremeni?

TRAVOLTA: Človek sem, ki še lahko izbira. Omare gospe Ester so prepolne oblačil, ki si jih lahko nadenem. Morda boste obžalovali, da mi niste dovolili biti, kar bi bil najraje? Moja ljuba Nova Veronika...!

Travolta odpre vrata.

Pred njimi preseneti Pina.

12. PRIZOR

TRAVOLTA: Gospod – prisluškovali ste!

PINO: Samo mimo sem šel...

TRAVOLTA: Le kako si drznete?

PINO: Prav po naključju prav ta hip mimo...

TRAVOLTA: Vse mi boste pokvarili. Že ves čas mi kvarite. Prav čutim že, kako neubrano se vedete za mojim hrbtom.

PINO: Se opravičujem, gospod Travolta – se res globoko opravičujem.

TRAVOLTA: Počakajte. Preoblekel se bom, vi pa jo boste medtem zvezali.

PINO: Smem vedeti, kaj boste oblekli?

TRAVOLTA: Vi kar ugibajte!

Travolta odide.

13. PRIZOR

ILA: Ta človek je blazen.

PINO: Meša se mu, ker ne sodeluješ. Tega še ni doživel. Tega si ni še nobena drznila!

ILA: Ne morem dojeti, da si lahko ljudje želijo kaj takega.

PINO: Malo boš zamižala, potem se boš že smejala. Ti, ki jim gre na otročje, ne bi v resnici niti mravlje pohodili. Zato pa tudi prihajajo...

Pino obrne omaro, na kateri so pripeti usnjeni pasovi.

Ila osupne.

ILA: Ne boste me vendar zdaj...?

PINO: Se razume, da ne.

Pino sname z omare pas in ga oklene Ili okoli zapestja.

ILA: Prosim – res nočem tega! Kaj si zmišljujete?

PINO: Pravim, da te ne bom zvezal – in mi verjemi!

Snema pas in ga oklene Ili okoli drugega zapestja.

Nato oba pasova v hipu zategne.

Ila obstoji z rokama nad glavo.

ILA: Ne...

Pino pokrije Ili usta z dlanjo.

PINO: Poslušaj! Pomembno je, da ima ta stara krava ves čas občutek, da si nemočna. Samo to. Le s tem mu ustrežeš, pa se ti ne bo zgodilo nič hudega. Lahko se zanesesh name.

ILA: Rekli ste, da me ne boste...

PINO: Res se lahko zanesesh. Pri mrtvi materi ti obljubim – samo ne bodi zdaj nora in spet ne zaseri vsega. Si razumela!?

ILA: Že ves čas ste lagali... Samo to je: že ves čas ste mi lagali! Morali ste me zvezati, da sem se naposled le zazrla v oči tej laži.

Pino odide.

14. PRIZOR

ILA: A kaj naj zdaj s tem? Kaj? Naj res priznam, da sem se že rodila nora? Da sem že takrat v zmoti zrla v zvezde – mala bosonoga Ila...? Nekje pa vendarle je, sem si tolikokrat rekla. Mora, mora biti. Tak beli svet. Sestavil bi se že iz vse te silne

tisočkratne želje, četudi ni predvideno, da naj je. A mora biti predvideno. Mora. Saj – drugače je vse brez zveze. Čemu sicer vsa ta rojstva – vse te male smrti? Čemu vse to, kar je vmes – to življenje? Je lahko le mrgolenje? Drget neke želje? Lakote, žeje? Sle po večjem kosu? Povsem primitivnih lakomnosti . . .? Ne . . .! Zakaj mi ni tega nihče že prej povedal? Čemu sem morala upati? Komu je bilo to sploh še v zadoščenje?

15. PRIZOR

Travolta se vrne preoblečen v rablja.

Ugotavlja, kako učinkuje njegova nova oprava.

TRAVOLTA: Lahko si prepričana, da ne bom ponovil napake. Nikogar tu več ne zanima, ali si kriva ali morda celo nisi. To torej ni več niti vprašanje. O tem je že neizprosno odločeno. Dokončno si v mojih rokah. Ni več višje instance.

ILA: Preostane vam žal samo, da mi zaprete usta, ki so že mrtva. Še sanja se vam zdaj ne, kako neznatno je pravzaprav to. Kako nepomembno.

TRAVOLTA: Edino o tem se motiš. Zaman si domišljaš, da te ni. Ko pa si.

ILA: Nikogar ni, ki bi se ga še dotaknilo. Prav nič se ne bo zganilo. Z mano bodo samo še enkrat umrli, ki so že mrtvi. Bolj se jim bližam, bolj vem, da si to tudi edino želiš.

TRAVOLTA: Odrekaš se svojih, kot si se prejle odrekla Boga. Slepš se, da ti bo tako morda lažje. Prepričana si, da mi spodmikaš rep. Jaz, vidiš, pa ga še vidim. Zdaj zdaj ga lahko pohodim. Pa ne bom še. Si lahko to sploh zamišljaš: Ne bom še. Zmeraj: Še malo ne. A? – gospodična. So se končno le tudi za vas izšolali rablji? A?

ILA: Od zmeraj ste bili rablji.

TRAVOLTA: Še do pred kratkim sem bil, žal, duhovnik.

ILA: Kot da je sploh razlika?

TRAVOLTA: To mi boš pač morala pojasniti!

ILA: Ni je več reči, ki bi jo morala. Kako ne dojamete? Zdaj sem vam že lahko celo hvaležna. Ko boste najmanj želeli, vas bom lahko poljubila. Pofafala vam ga bom, ne da bi bruhala. Ali pa ga bom, če mi bo že tako, raje odgriznila . . .

TRAVOLTA: Napravil ti bom otroka.

ILA: Skuhala ga bom, da ga bova skupaj pojedla.

TRAVOLTA: Toda, to je mizerno . . .!

ILA: Jaz temu zdaj rečem igra.

TRAVOLTA: Kaka hudičeva igra!?

ILA: Ves čas ste pravili, da igra.

TRAVOLTA: Rekel sem, da ne bom ponovil napake.

ILA: Tudi jaz je ne bom ponovila.

Travolta izvleče nož.

TRAVOLTA: Reci zdaj, da si si ga res zaželela!

ILA: Videla sem ta lesket v mesečini. Videla sem, kako mesarijo sredi belega dneva. Kaj lahko še izvem o železu?

TRAVOLTA: Izrezal ti bom srce in si ga bom nataknil na kurac!

Travolta z nožem razpara obleko.

TRAVOLTA: Ali zdaj končno veš? Ali zdaj vsaj kaj razumeš? Nihče še ni nikdar nikogar tako globoko pofukal . . .

16. PRIZOR

Pino vstopi s pištolo v roki.

PINO: Kaj ste rekli, gospod, da boste storili?

TRAVOLTA: Zdaj ste pa še vi tu predrzni. Prisluškovali ste, zdaj celo vstopate. Kje je tu sploh še kaka diskretnost?

PINO: Kaj ste rekli, da ji boste storili?

TRAVOLTA: Opozarjal sem vas že, gospod Pino, a zdaj se bom čisto zares pritožil. V tej hiši se je pa ja zmeraj vedelo. Potem pa takole – kot da smo na Balkanu...

Travolta se napoti.

Pino povleče zaklop.

Travolta zastane.

TRAVOLTA: Prosim...? Kake so zdaj to igre...? Pod nobenim pogojem se vi tu ne morete igrati z mojimi živci! Ve se to že od nekdaj, kaka so tu pravila...

Pino dvigne pištolo in pomeri.

Travolta izpusti nož in dvigne roke nad glavo.

PINO: Srce bi ti rezal nekemu, jeli?

TRAVOLTA: Dobro vendar veste, gospod, da ga ne bi...

PINO: Srce bi ti rezal – ti stara impotentna svinja! In kaj bi potem ti s srcem – reci! Zdaj reci!

Pino udari Travolto s pištolo.

Travolta pade na kolena.

TRAVOLTA: Prišežem, gospod, da ga ne bi...

PINO: Ne bi!?

TRAVOLTA: Res ne bi...

PINO: Kaj – ne bi?

TRAVOLTA: Nataknil na – ne bi...

PINO: Kurac ga ne bi.

Pino ustrelji Travolto v srce.

Travolta obleži mrtev.

Tišina.

ILA: Ubili ste ga?

PINO: Nikoli ne bom več povsem prepričan.

Odveže Ilo.

ILA: Kaj bova zdaj?

PINO: Šla boš in boš pazila na svoje srce.

ILA: Zdaj vendar tudi sami veste, da ni mogoče pobegniti.

PINO: Speljali so me, ker sem nehal bežati. Speljala me je varljiva sla po zavetju. Pristanu. Imetju. Ti pa že veš, da je beg naše edino upanje. Vsa tvoja prihodnost. Nikoli več se ne boš ustavila, Ila. Tekla boš. Tekla boš. Tekla. Začela boš srečevati sebi podobne. Jih prepoznavati – vsenaokoli. Več in vse več vas bo. Še zavedeli se ne boste tega, pa boste že edino zdravo seme tega sveta. Razumeš – edino zdravo seme! Edino! Ne morejo biti zdravi, ki so druge pogнали v beg.

ILA: Nočem, da me tako tolažite.

PINO: Ne morejo biti, Ila – vsak dan jih gledam! In niso! Zdaj pa le teči... Pojdi.

ILA: Ne morem.

PINO: Moraš. Moraš!

ILA: Kam naj tečem? H komu? Zakaj? Za koga?

PINO: Moja mati Reza Garam te je poslala – in ni te poslala zaman, to ti zagotav-

ljam. Zdaj pa te jaz pošiljam – jaz, Malkom Garam, ki že vem tudi to, da ti ne smem dati naslova . . .

Zaslišijo se koraki.

Pino pomigne Ili, naj gre.

Ila odide.

17. PRIZOR

Pino spravi pištolo v žep.

Prekobali truplo z ного na hrbet.

Zapre Travolti oči.

Pride Ester.

ESTER: Gospod Travolta . . .? Mu je slabo? Kaj mu je storila ta cipa? Za božjo voljo . . .? Kaj se dogaja? Saj ni vendar . . .?

PINO: Je, Ester.

ESTER: Mrtev? Naš klient je mrtev, ti pa se tu prestopaš ves bebast! Le kaj ste imeli? Kje je begunka? Nisi ji vendar dopustil, da se je zdaj še izmuznila?

PINO: Begunci se zmeraj izmuznejo, Ester. Zapomni si to. Da boš odslej vedela. Da boš pripravljena . . .

ESTER: Gospod Poggi!? Pa kaj se ti meša? Truplo imamo v hiši. Ali ti to sploh vidiš – truplo!? Kot drekec ga je bila tu pustila! Kaj drekec – kot tempirano bombo! Novico za velike naslove: Umor v penzionu Evropa! Ali res ne gre v tvojo butasto glavo, kaj to pomeni? Cipa umorila klienta!?

PINO: Ni bila cipa!

ESTER: V naši hiši . . .

PINO: Ni bila ona!

ESTER: Ni . . .?

PINO: Jaz sem ga pihnil.

ESTER: Ti?

PINO: Ker je bil stara perverzna svinja.

ESTER: Ne bi ti smela dopustiti, da vzameš sorodnico.

PINO: Tudi jaz pravim: ne bi mi smela. A nič se nisi naučila iz tega. Nikoli ti ne boš tega prav razumela.

ESTER: Vem samo, da tega ne smeva prijaviti. Škandal bi čez noč uničil, kar so gradila leta. Bilo bi nekaj res nezaslišanega. Kar vidim jih, ki bi rekli, da se tudi ni moglo končati drugače. Zato pa ga morava še pred jutrom pospraviti, Pino! Ni vrag, da ga ne bi nekako skrila. Ni bil njegov dan – prišel je izjemoma – vsaj to nama gre na roke . . . Zmeraj si poznal skrita mesta . . .

PINO: Ne, Ester – ne bova ga skrila.

ESTER: Pino?

PINO: Rekel sem, da ga ne bova – in ga ne bova. Tako bo s tem tokrat, gospa lastnica – zlepa ali zgrda – živi ali mrtvi – skupaj bomo čakali jutro.

Pino vzame iz žepa pištolo.

Ester se sesede na stol.

Tudi Pino sede.

ESTER: Živi ali mrtvi?

PINO: Izbira naj, kdor se še lahko sam odloči.

KONEC